

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی استان ها

جزوه آموزشی، توجیهی اعضای دوره چهارم

شوراهای اسلامی شهرستان ها

تدوین و گردآوری: عبدالمجید ملکی

دبیر کمیسیون حقوقی شورای عالی استان ها

Maleki@ecouncil.ir

تابستان ۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه.....	۱
شورا در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.....	۳
گزیده بیانات مقام معظم رهبری درباره شوراهای اسلامی.....	۶
وظایف شورا های اسلامی شهر در حفظ حقوق شهروندی.....	۸
دستورالعمل نحوه انجام مراسم تحلیف شوراهای اسلامی کشور.....	۱۱
قانون تشکیلات،وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور.....	۱۳
وظایف و اختیارات شورای شهرستان.....	۱۶
آیین نامه داخلی شورای اسلامی شهرستان	۱۷
آیین نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهرستان،استان و عالی استان ها	۲۷
آیین نامه نحوه پرداخت حق جلسه و مزایا به اعضا شوراهای اسلامی.....	۳۱
آیین نامه تشکیلاتی کارکنان دبیرخانه شوراهای اسلامی کشور.....	۳۴
دستورالعمل شرح وظایف هیأت ریسه شوراهای اسلامی بخش،شهر،شهرستان،استان و عالی استان ها	۳۶

مقدمه:

شوراها به عنوان یکی از منابع مهم سرمایه اجتماعی، در تعمیم حقوق شهروندی و ایجاد فرهنگ نظم و احترام به قانون به عنوان هنجارهای اجتماعی، سهم عمده در تحقق توسعه ملی به خود اختصاص می دهند.

گسترده‌گی و وسعت جغرافیایی کشور عزیزمان و پراکندگی و تنوع استعدادهای منطقه ای و شرایط اقلیمی متفاوت، همچنین ضرورت اتخاذ تصمیمات سریع مردم، مشارکت و همبستگی اجتماعی، ضرورت پرداختن به این امر را دو چندان می نماید. پیمودن مسیر توسعه محلی مرهون تلاش بی وقفه نهادهای محلی و در رأس آن شوراها می باشد.

از این رو توانمندسازی شوراها امری حیاتی و بسیار حایز اهمیت است که موجب آسیب زدایی از آن نیز می شود، همچنین رفع مشکلات و آموزش اعضای شوراها به تقویت این نهاد مردمی و کارآمدی هرچه بیشتر و فزونتر منتخبین مردم می انجامد.

یکی از روش های حمایتی و توسعه شوراهاى اسلامى گسترش توسعه فرایندهای آموزش و پژوهش است. بدیهی است شناخت و آشنایی اعضای شوراهاى اسلامى از وظایف، اختیارات و حیطه مسئولیت های خویش، یکی از مولفه های بسیار مهم و حیاتی در امر توسعه و توانمندسازی شوراها به شمار می آید.

در جزوه حاضر، تلاش شده است با تدوین مجموعه قوانین و مقررات مربوط به شوراها، با آخرین الحاقات و اصلاحات به انضمام آیین نامه ها و دستورالعمل های مربوطه، بستر لازم جهت پیشبرد اهداف شوراهاى شهرستان و در نهایت اهداف عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامى تحقق یابد.

لازم است بیان شود که در این جزوه فقط از مواد مرتبط با شوراهاى اسلامى شهرستان از قانون شوراهاى اسلامى ، آیین نامه ها و دستورالعمل استفاده شده است.

در پایان از همکاری صمیمانه استاد ارجمند جناب آقای دکتر معینی مشاور محترم منابع انسانی شورای عالی استان ها که بنده را در تدوین این جزوه یاری نمودند کمال سپاس و امتنان را دارم.

بر سر آنیم که گر ز دست برآید

دست به کاری زنیم که غصه سرآید

عبدالمجید ملکی

دبیر کمیسیون حقوقی

شورای عالی استان ها

شهریور ۱۳۹۲

شورا در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

اصل ششم

در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به اتکاء آراء عمومی اداره شود، از راه انتخابات، انتخاب رئیس جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراهای و نظائر اینها، یا از راه همه‌پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین می‌گردد.

اصل هفتم

طبق دستور قرآن کریم: "و امرهم شوری بینهم" و "شاوهم فی الامر" شوراهای، مجلس شورای اسلامی، شورای استان، شهرستان، شهر، محل، بخش، روستا و نظائر اینها از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشورند. موارد، طرز تشکیل و حدود اختیارات و وظایف شوراهای را این قانون و قوانین ناشی از آن معین می‌کند.

اصل یکمدم

برای پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی، اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای ده، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می‌گیرد که اعضای آن را مردم همان محل انتخاب می‌کنند.

شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان و حدود وظایف و اختیارات و نحوه انتخاب و نظارت شوراهای مذکور و سلسله مراتب آنها را که باید با رعایت اصول وحدت ملی و تمامیت ارضی و نظام جمهوری اسلامی و تابعیت حکومت مرکزی باشد قانون معین می‌کند.

اصل یکصد و یکم

به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه‌های عمرانی و رفاهی استان‌ها و نظارت بر اجرای هماهنگ آنها، شورای عالی استان‌ها مرکب از نمایندگان شوراهای استان‌ها تشکیل می‌شود.

نحوه تشکیل و وظایف این شورا را قانون معین می‌کند.

اصل یکصد و دوم

شورای عالی استان‌ها حق دارد در حدود وظایف خود طرح‌هایی تهیه و مستقیماً یا از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی پیشنهاد کند. این طرح‌ها باید در مجلس مورد بررسی قرار گیرد.

اصل یکصد و سوم

استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین می‌شوند در حدود اختیارات شوراها ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند.

اصل یکصد و پنجم

تصمیمات شوراها نباید مخالف موازین اسلام و قوانین کشور باشد.

اصل یکصد و ششم

انحلال شوراها جز در صورت انحراف از وظایف قانونی ممکن نیست. مرجع تشخیص انحراف و ترتیب انحلال شوراها و طرز تشکیل مجدد آنها را قانون معین می‌کند.

شورا در صورت اعتراض به انحلال حق دارد به دادگاه صالح شکایت کند و دادگاه موظف است خارج از نوبت به آن رسیدگی کند.

گزیده بیانات رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی):

مهمترین توصیه‌ی اینجانب اولاً مربوط به سیاست‌ها و برنامه‌های کاری شما و سپس درباره‌ی گزینش مدیریت شهر و روستا است. تسهیل زندگی مردم در کارهایی که به شهرداری‌ها مربوط است، برطرف کردن معضلات شهر و روستا، سالم‌سازی محیط زیست، حفظ اصالت اسلامی و ملی در ساخت و سازها، استقرار بخشیدن به جو اسلامی و فرهنگی سالم، پرداختن به نیازهای فوری‌تر در عین اهتمام به کارهای زیربنایی، اولویت دادن به مناطق مستضعف‌نشین، تأثیرناپذیری از نفوذ ثروتمندان و جاذبه‌ی ثروت، رعایت دقیق قوانین و عدم تخطی از آن‌ها با حیل‌های شبه قانونی، رعایت ویژه‌ی محرومان، آلوده نشدن به اسراف و هدر ندادن بیت‌المال با تجملات زائد و سفرها و مراسم غیرلازم، و در یک کلمه رعایت تقوا و تدبیر و پشتکار، و بهره‌گیری از دانش و تجربه، مواد عمده‌ی توصیه‌ی نخست اینجانب است.

از انتخاب‌شوندگان محترم انتظار می‌رود که با تکیه و امید به فضل الهی بار این مسئولیت را بر دوش کشیده همه‌ی توان خود را به ادای وظایفی که در قانون برای این شوراها معین است، مصروف کنند و خدمت به مردم را که از بزرگترین عبادات است سرلوحه‌ی همه‌ی انگیزه‌های خود قرار دهند.

خدمت به مردم افتخار بزرگی است. وقتی کسی این فرصت را پیدا می‌کند که به مردم خدمت کند، اولاً باید خدا را بر این توفیق و بر این فرصت مغتنم، شکر بگزارد؛ ثانیاً وقت خود را، مصروف به انجام رساندن این کار مهم کند. همه ما در احکام شرعی و در روایات اخلاقی، بارها توصیه شده‌ایم و می‌دانیم که اگر کسی برای مردم کاری انجام دهد و قدمی بردارد، چقدر خدای متعال به او اجر خواهد داد. این کاری هم که امروز شما برعهده دارید، یک مصداق کامل از چیزی است که

در آن روایات هست. خدا توفیق را به همه نمی‌دهد؛ اما آن کسی که توفیق خدمت پیدا کرد، باید این توفیق الهی را شکرگزاری کند.

معیار مردم برای قضاوت در مورد مسئولان و مدیران کشور، عملکرد آنها در عرصه خدمتگزاری به ملت است و هیچ کاری فوری‌تر و مهم‌تر از خدمت به مردم وجود ندارد.

از اولین روز آغاز به کار و بدون هدر دادن حتی یکروز، شانه به زیر بار سنگینی که بر عهده‌ی شما نهاده شده بدهید و مسابقه در خدمت‌رسانی را آغاز کنید.

یکی از بزرگترین چیزهایی که کام مردم را شیرین می‌کند، این است که ببینند، حس کنند و بیابند که مسئولان امور آنها در پی خدمت صادقانه و پیگیرانه و عالمانه به آنها هستند. خود همین، مردم را خوشحال می‌کند. گاهی گفته می‌شود باید مردم را شاد و افسردگان را از افسردگی خارج کرد؛ این حرف درستی است. اگر کسانی به معنای حقیقی کلمه دنبال این موضوع هستند، راهش همین است؛ به مردم نشان دهند که در پی کار صادقانه و پیگیرانه و عالمانه‌اند. این بیش از همه چیز فضا را شادمانه خواهد کرد.

وظایف شورای اسلامی شهر در حفظ حقوق شهروندی

از مهمترین دلایل شکل گرفتن نهاد مدنی - حاکمیتی شوراها مطابق با اصول قانون اساسی و حتی با توجه به تجربیات جهانی ، تحقق حقوق شهروندی و رفع نارسایی ها در این خصوص است . بر اساس اصل هفتم قانون اساسی شوراها لازم است در اداره امور محل، روستا، شهر، بخش، شهرستان و استان، اول مشارکت مردم را جلب کنند، دوم از تبعیض جلوگیری نمایند، سوم به عنوان نمایندگان مردم از حقوق همه گروه ها و افراد صیانت نمایند، چهارم به عنوان نماینده مردم بر وضع مقررات محلی بپردازند، پنجم بر امور و بر اجرای امور نظارت اثربخش داشته باشند. همچنین از دیگر مأموریت های شوراها انتخاب مدیران محلی و تصویب برنامه و بودجه آنها است. بعلاوه اعضا شوراها مکلف اند با شناخت از نارسایی ها و ضعف های شهر، روستا، بخش، شهرستان و استان طرح ها و لوایحی را جهت رفع این نارسایی تدوین و به دولت و مجلس شورای اسلامی ارسال کنند. اینها همگی از زمینه های مشترک شوراها و مدیریت های محلی برای تحقق حقوق شهروندی است، جالب آنکه اگر توجه گردد متوجه می شویم شوراها در خصوص مسئولیت پذیری و تکالیف شهروندی به عنوان واسطه شهروندی با ساختارهای اجرایی و حاکمیتی نیز مأموریت هایی دارند، بر اساس قانون این نهاد در آموزش و بستر سازی فرهنگی و اطلاع رسانی شهروندان در خصوص احترام به قانون ، احترام به حقوق دیگران "چه فردی و چه اجتماعی و حتی حقوق مکانی" نیز وظیفه دارند، چون شوراها از پایین ترین لایه اجتماعی مدنی زایش پیدا می کنند. لذا در پیشبرد امور مربوط به شهروندان و رفع چالش های فراروی آنها توانمند هستند، نکته کلیدی این است که قانون گذار به دلیل اهمیت جایگاه مردم در اداره امور محل که به نوعی همان تحقق حقوق شهروندی است این همه به جایگاه

شوراها توجه کرده است و با تحقق اصول قانونی عملا حقوق شهروندی در سطح فضای جغرافیایی کشور به شرایط مطلوبی پیگیری شده است ولی تا تحقق کامل آن نیاز به برنامه ریزی و سیاست گذاری بیشتر است .

بنابراین شهر و هر محیط زندگی مدنی و اجتماعی ، با شهروندان معنی پیدا می کند و لذا در یک نگاه جامع شوراها در بطن خود، کلید واژه حقوق شهروندی را دارا می باشند چرا که فلسفه وجودی خود شوراها بندهایی از تحقق معیارها و مولفه های حقوق شهروندی است به عبارت دیگر شوراها تبلور تحقق حقوق شهروندی است.

دربیان دیگر با توجه به اهمیتی که اسلام به مردم و حقوق آنها می دهد و تاکید بر حاکمیت انسان بر سرنوشت خود که جزء اصول برجسته قانون اساسی است (اصل پنجاه و ششم) تحقق جامعه مدنی تقلید از آنچه در دنیای غرب رخ داده نیست ، بلکه بهره گیری از ظرفیت های این نگاه است و می بایست آن را پرورش داد، از این منظر لازم است مردم محور کار باشند، مردم امور خود را اداره کنند و درباره امور خود تصمیم بگیرند و آزادی های لازم را داشته باشند، این را کاملا می توان از متن دین و رویکرد بزرگان دینی ما استنباط کرد که عملا در ماموریت های شوراهای اسلامی محلی قابل درک است از بهترین کارها برای اینکه جامعه جامعه ای زنده و مورد احترام باشد و برای امور خودش تصمیم بگیرد اجرای اصول شوراهاست که هم مساله حاکمیت مردم بر سرنوشت خود را تا دور افتاده ترین نقاط کشور بسط می دهد و هم سبب می شود جلوی تمرکز مطلق مدیریت در جامعه گرفته شود. این مهم ستون های حقوق شهروندی در قانون اساسی ما است.

دستورالعمل نحوه انجام مراسم تحلیف شوراهای اسلامی کشور

(مصوب ۱۹/۰۵/۱۳۸۵ شورای عالی استان ها)

ماده ۱- در ابتدای هر دوره شورا پس از انتخاب اعضای هیأت رئیسه سنی، اعضای حاضر در شورا به هیأت اجتماع در حال قیام سوگند یاد می کنند، متن سوگندنامه توسط رئیس سنی قرائت می شود و اعضاء در حال قیام آن را تکرار و پس از انجام مراسم، سوگندنامه را امضاء می کنند.

ماده ۲- پیروان اقلیت های دینی (به رسمیت شناخته شده) این سوگند را با ذکر کتاب دینی خود یاد خواهند کرد.

ماده ۳- یک نسخه از متن سوگند نامه امضاء شده به عنوان اسناد شورا در دبیرخانه شورا نگهداری می شود.

ماده ۴- اعضای که در نخستین جلسه شورا شرکت ندارند یا بعداً به عضویت شورا وارد می شوند باید در اولین جلسه رسمی که حاضر می شوند در حضور سایر اعضاء به حالت قیام سوگند را به جا آورند و ذیل سوگند نامه را امضاء نمایند.

ماده ۵- متن سوگند نامه به شرح زیر است:

«من در برابر کلام ... مجید به خداوند متعال سوگند یاد می کنم و با تکیه بر شرف انسانی خویش تعهد می نمایم که در حفظ امانت و انجام هر چه بهتر وظایفم و خدمت به مردم کوشا باشم و قانون اساسی و سایر قوانین و مقررات کشورم را در چارچوب وظایف و اختیارات خود مراعات نمایم و در همه موارد زمینه های عدالت و انصاف را در نظر داشته و مادام که در شورا

عضویت دارم در رعایت صرفه و صلاح و پیشرفت و آبادانی کشور و حوزه انتخابیه خود
اهتمام نمایم.»

قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران

(مواد مرتبط با شوراهای اسلامی شهرستان ها)

ماده ۱۰ مکرر - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) شورای شهرستان از نمایندگان شوراهای شهرها و بخش های واقع در محدوده آن شهرستان که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز در مرحله دوم با رأی اکثریت نسبی هر یک از شوراهای مزبور انتخاب و معرفی شده اند ، تشکیل می گردد.

تبصره ۱ - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) در شورای شهرستان، از شورای هر بخش یک نفر و از شورای هر یک از شهرهای تا پانصد هزار نفر جمعیت یک نفر و بیش از پانصد هزار نفر جمعیت دو نفر و شهر تهران سه نفر عضویت خواهند داشت.

تبصره ۲ - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) تعداد اعضای شورای شهرستان حداقل پنج نفر می باشد. چنانچه تعداد شهرها و بخش های یک شهرستان کمتر از پنج باشد ، کسری تعداد اعضای شورای شهرستان تا پنج نفر به نسبت جمعیت هر بخش یا شهر ، از شورای بخش یا شهر مربوط تأمین می شود . در هر صورت هر بخش یا شهر نباید بیش از دو نفر نماینده در شورای شهرستان داشته باشد. شهرستان هایی که فقط یک بخش و یک شهر داشته باشند از محدودیت داشتن دو نفر نماینده در شورا ، مستثنی می باشند.

ماده ۱۱ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) شورای استان از نمایندگان منتخب شوراهای شهرستان های تابعه که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز ، در مرحله دوم با اکثریت نسبی از بین اعضای شورای شهرستان انتخاب و معرفی شده اند تشکیل می شود.

تبصره ۱ - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) تعداد اعضای شورای استان حداقل پنج نفر است چنانچه یک استان کمتر از پنج شهرستان داشته باشد کسری تعداد اعضای شورای استان تا پنج نفر به نسبت جمعیت از شوراهای شهرستان های ذی ربط تأمین می شود در هر صورت هر شهرستان نباید بیش از دو نماینده در شورای استان داشته باشد و در صورتی که استان فقط یک شهرستان داشته باشد اعضای شورای استان همان اعضای شورای شهرستان خواهند بود.

ماده ۱۲ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶) شورای روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان در واحدهایی از تقسیمات کشوری تشکیل می شود که طبق قوانین و مقررات مربوط، به نام ده (روستا)، بخش، شهر، شهرستان و استان شناخته شده باشد.

ماده ۱۳ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) در صورت دعوت شورای بخش و شهر از بخشدار، شورای شهر مرکز شهرستان یا شورای شهرستان از بخشدار یا فرماندار، شورای استان از استاندار، یا سایر مسئولین اجرایی سطوح فوق الذکر، مقامات مذکور در جلسات شورا شرکت خواهند نمود. این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت و ذکر دستور جلسه باشد.

ماده ۱۵ مکرر - (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) اولین جلسه شوراهای روستا به دعوت بخشدار و شورای شهر به دعوت فرماندار در تاریخ مقرر در ماده (۳) قانون تشکیل می شود. همچنین شوراهای فرادست به ترتیب، شورای بخش به فاصله یک ماه پس از تشکیل سه چهارم شوراهای روستاهای تابع بخش به دعوت بخشدار، شورای شهرستان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهر و بخش در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار، شورای استان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دو سوم شوراهای شهرستان های واقع در محدوده آن استان به دعوت استاندار و شورای عالی استانها به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای استان ها به دعوت وزیر کشور تشکیل می شود.

ماده ۱۶ - (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷) اولین جلسه شوراهای موضوع این قانون (وفق ماده ۱۵ مکرر) به دعوت مسئولین واحدهای تقسیمات کشوری مربوط و با هیأت رئیسه سنی تشکیل می شود تا هیأت رئیسه شورا شامل یک رئیس و یک نایب رئیس و حداقل یک منشی برای مدت یک سال انتخاب شوند.

ماده ۱۶ مکرر - (الحاقی ۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شوراهای بخش، شهرستان، استان و عالی استان ها، عضو جدید حداکثر ظرف مدت یک ماه باید جایگزین شود.

ماده ۷۸: وظایف و اختیارات شورای شهرستان

(ماده ۷۸ قانون شوراهای اسلامی)

- ۱- ارائه پیشنهاد لازم در زمینه توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و عمرانی شهرستان به دستگاه های اجرایی ذی ربط و کمیته برنامه ریزی شهرستان و شورای استان.
- ۲- نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای شهرستان.
- ۳- تصویب، اصلاح، متمیم و تفریغ بودجه دبیرخانه شورای شهرستان به استثناء شورای شهر مرکز استان.
- ۴- هماهنگی و رسیدگی به مسائل و حل و فصل مشکلات فی مابین شوراهای شهر و بخش، در مواردی که قابل پیگیری قضایی نیست.
- ۵- نظارت بر عملکرد و فعالیت های شوراهای بخش و شهر.

آیین نامه داخلی شورای شهرستان (مصوب ۱۳۸۴/۱/۲۴ هیأت وزیران)

ماده ۱- جلسات شورای اسلامی شهرستان که در این آیین نامه شورا نامیده می شود ، در محل شورا واقع در مرکز شهرستان تشکیل می شود و محل دیگری برای تشکیل جلسات رسمیت ندارد.

تبصره - در صورت بروز حوادث غیر مترقبه که امکان برگزاری جلسه در مرکز شهرستان وجود ندارد، جلسات شورا با نظر هیأت ریسه برای مدتی محدود تا رفع موانع در یکی از شهرهای هم جوار یا مرکز استان تشکیل می گردد .

ماده ۲- نخستین جلسه شورا پانزده روز پس از تشکیل دوسوم شوراهای اسلامی شهرها و بخشهای واقع در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار تشکیل می شود و با حضور حداقل دوسوم مجموع اعضا رسمیت می یابد و فعالیت آن تا پایان دوره فعالیت چهارساله شورای اسلامی شهروروستا ادامه دارد.

ماده ۳- در اولین جلسه شورا مسن ترین فرد از اعضای حاضر به عنوان رئیس سنی و جوان ترین اعضای حاضر به سمت منشی تعیین می شوند و در جایگاه هیأت ریسه قرار می گیرند .

ماده ۴- وظایف هیأت ریسه سنی، اداره اولین جلسه اعم از انجام مراسم تحلیف و اجرای انتخابات هیأت ریسه دائم شورا است.

تبصره : مراسم تحلیف براساس دستورالعملی که به تصویب شورای عالی استان ها می‌رسد، انجام می‌گیرد .

ماده ۵- مصوبات شورا که عمومی بودن آن به تصویب شورا رسیده باشد، باید به نحو مقتضی به اطلاع عموم برسد

تبصره - شورا موظف است هر سال بودجه پیشنهادی خود را طبق مقررات مصوب شورای عالی استان ها در مهلت قانونی تهیه و تصویب و برای انجام مراحل قانونی به شورای اسلامی استان ارسال نماید .

ماده ۶- هیأت رئیسه شورا عبارتند از یک رئیس ،یک نایب رئیس و حداقل یک منشی که به همراه سخنگوی شورا در اولین جلسه با اکثریت مطلق آرای حاضران برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند .

ماده ۷- در غیاب رئیس شورا نایب رئیس وظایف و اختیارات او را برعهده خواهدداشت و در مقابل شورا مسئول است .

ماده ۸- چنانچه هریک از اعضای هیات رئیسه از سمت خود استعفا دهد یا فوت یا سلب عضویت شود، بلافاصله در اولین جلسه شورا که حداکثر یک ماه بعد تشکیل می‌شود، عضو جدید برای همان سمت و برای مدت باقی مانده از دو سال انتخاب خواهد شد .

تبصره - در صورتی که هریک از اعضای هیات ریسه یا سخنگوی شورا استعفا دهد موضوع استعفا در جلسه بعدی شورا طرح و درمورد آن تصمیم گیری خواهد شد در این فاصله عضو متقاضی استعفا می تواند انصراف خود را اعلام نماید.

ماده ۹- وظایف و اختیارات رییس شورا به شرح زیر است:

- ۱ - مسئولیت امور اداری و مالی شورا
- ۲ - اداره جلسات شورا و برقراری نظم در جلسات
- ۳ - دعوت از فرماندار، روسای دستگاههای اجرایی، و سازمان های دولتی و نهادهای و تشکلهای اعم از دولتی و غیردولتی و سایر اشخاص که حضور آنها در جلسات شورا یا کمیسیون های شورا ضروری باشد
- ۴ - دعوت از اعضا و تقسیم کار بین اعضا و کمیسیون های شورا.
- ۵ - ابلاغ و نظارت بر پیگیری مصوبات شورا.
- ۶ - معرفی نماینده یا نمایندگان شورا که از بین اعضا انتخاب می شوند به مسئولان اجرایی نهادهای و سازمان ها
- ۷ - امضای احکام مسئول دبیرخانه شورا کارکنان شورا براساس تشکیلات تفصیلی شورا
- ۸ - ارسال یک نسخه از مصوبات شورا به شورای اسلامی استان، نمایندگان حوزه انتخابیه، فرماندار و مسئولان اجرای ذیربط ظرف مدت ۱۰ روز پس از تصویب
- ۹ - امضای کلیه مکاتبات رسمی شورا
- ۱۰ - اعلام روز و ساعت تشکیل جلسه بعد، قبل از ختم هر جلسه
- ۱۱ - ابلاغ کتبی موارد اعتراض و ایراد اعضا که به صورت روشن به رییس شورا تقدیم شده است به مقامات ذی ربط

۱۲- شرکت در جلسات رسمی دستگاههای کشور اعم از دولتی و غیر دولتی در صورت دعوت رسمی

۱۳- امضای احکام رؤسای کمیسیون ها

ماده ۱۰- وظایف هیات ریسه و سخنگوی شورا به موجب دستورالعملی تعیین می شود که به تصویب شورای عالی استان ها می رسد.

ماده ۱۱- به منظور بررسی ، اصلاح و تکمیل پیشنهادها و نیز تهیه طرح های لازم و انجام وظایف قانونی شورا، کمیسیون ها و کارگروه های تخصصی تشکیل می گردد. تعداد، ترکیب، چگونگی اداره و وظایف این کمیسیون ها به پیشنهاد هیأت ریسه به تصویب شورا می رسد.

ماده ۱۲- غیبت از جلسات رسمی شورا با اطلاع رئیس شورا و در کمیسیون ها با اطلاع رئیس کمیسیون امکان پذیر است.

تبصره ۱- تشخیص موجه بودن غیبت و تأخیر و تعجیل در جلسات رسمی شورا برعهده اعضای حاضر و در جلسات کمیسیون ها با تصویب کمیسیون می باشد و در هر صورت اعلان رسمی با رئیس شورا و کمیسیون خواهد بود.

تبصره ۲- رسیدگی به موجه یا غیرموجه بودن تأخیرها در پایان همان جلسه و غیبت در اولین جلسه بعدی به عمل می آید و عضو غایب می تواند در این فاصله دلایل خود را مبنی بر موجه بودن غیبت به هیات ریسه ارائه دهد.

ماده ۱۳- هر عضو شورا می تواند از مقام خود استعفا دهد پذیرش استعفا با تصویب اکثریت مطلق آرای حاضران در جلسه امکان پذیر است.

ماده ۱۴- عضو متقاضی استعفا باید تقاضای خود را با ذکر دلایل به رئیس شورا تقدیم نماید و رئیس شورا آن را در نخستین جلسه علنی بعدی شورا در دستور کار قرار دهد و در این فاصله عضو متقاضی می تواند اعلام انصراف نماید.

ماده ۱۵- برای بررسی تقاضای استعفا ابتدا تقاضا قرائت می شود، سپس شخص متقاضی یا عضو دیگری به تعیین او حداکثر نیم ساعت دلایل استعفا را مطرح می نماید و مخالف یا مخالفان نیز به همان مدت می توانند صحبت کنند و پس از آن رأی گیری می شود.

ماده ۱۶- هرگاه تقاضای استعفای تعدادی از اعضا به نحوی باشد که مانع از رسمیت جلسه گردد، قابل طرح در شورا نیست.

ماده ۱۷- رئیس شورا موظف است بلافاصله پس از قطعیت یافتن خروج عضوی از شورا به دلایلی نظیر استعفا، فوت، جنون و سلب عضویت، مراتب را برای تعیین جانشین وی به فرمانداری و شورای اسلامی شهر یا بخش مربوط به طور کتبی اعلام نماید.

ماده ۱۸- در مواردی که براساس قوانین و مقررات نماینده یا نمایندگان از شورا به عنوان عضو سایر مجامع و شوراهای انتخاب می شوند، نماینده یا نمایندگان یادشده با تصویب شورا انتخاب و توسط رئیس شورا معرفی می شوند.

تبصره - نمایندگان منتخب موظفند گزارش کار خود را در اولین جلسه به آگاهی اعضا برسانند و به صورت کتبی نیز به رئیس شورا ارایه نمایند.

ماده ۱۹ - جلسات عادی شورا حداقل هر ماه یک بار تشکیل خواهد شد. جلسات فوق العاده شورا بنا به ضرورت و درخواست فرماندار یا حداقل یک سوم اعضا یا هیات ریسه و با اعلام قبلی و دعوت رئیس تشکیل خواهد شد.

ماده ۲۰ - حضور مستمعان در جلسات علنی شورا با اجازه رئیس شورا آزاد است.

تبصره - مستمعان در جلسات باید نظم جلسات را رعایت کنند و در صورت تخلف به دستور رئیس از سالن اخراج خواهند شد.

ماده ۲۱ - دستور جلسات رسمی شورا باید به ترتیب وصول پیشنهادهای، با توجه به اولویت ها از طرف هیأت ریسه تهیه شود و حداقل یک هفته قبل از تشکیل جلسه در اختیار اعضا قرار گیرد.

تبصره ۱۵ - در صورت تعدد تقاضاها در یک زمان تشخیص اولویت با رئیس شورا خواهد بود.

تبصره ۲ - طرحها و لوایح فوریت دار طبق مقررات مصوب شورای عالی استان ها در دستور جلسه قرار می گیرد.

تبصره ۳- با تصویب اکثریت مطلق اعضای حاضر می توان موضوع دستور جلسه را برای مدت معینی به تعویق انداخت.

ماده ۲۲- در هر جلسه حداکثر سه نفر از اعضا که حداقل (۴۸) ساعت قبل از شروع جلسه تقاضای نطق قبل از دستور نموده اند طبق فهرست تنظیمی حداکثر به مدت ده دقیقه برای هر نفر در حدود وظایف شورایی توانند نطق قبل از دستور نمایند.

تبصره ۱- در صورت تعدد متقاضیان با توجه به اولویت ثبت نام ناطقان قبل از دستور تعیین می شوند .

تبصره ۲- هر عضوی که حق نطق قبل از دستور را بیابد، می تواند تمام یا قسمتی از وقت خود را به عضو دیگری واگذار کند.

ماده ۲۳- رئیس شورا می تواند قبل از ورود در دستور جلسه به مدت حداکثر ده دقیقه در مورد مسایل مهم روز شورا مطالبی را که آگاهی اعضا از آن ضروری باشد، به اطلاع اعضا برسد.

ماده ۲۴- اعضای شورا نسبت به موضوعاتی که طبق دستور در شورا مطرح می شود، می توانند قبل از جلسه به عنوان موافق یا مخالف ثبت نام نمایند. در صورتی که موافق یا مخالف ثبت نام نکرده باشد، اعضا در جلسه می توانند نوبت بگیرند و به ترتیب تقدم ثبت نام یا گرفتن نوبت نطق خواهند کرد. اگر هیچ موافقی وجود نداشته باشد، یک مخالف صحبت می کند و اگر مخالفی وجود نداشت، تنها یک موافق می تواند صحبت کند.

تبصره - در صورت صحبت خارج از موضوع، رئیس جلسه به آنها تذکر خواهد داد و در صورت دونوبت تذکر در نوبت سوم ناطق از ادامه نطق منع خواهد شد.

ماده ۲۵- در مورد تقاضای کفایت مذاکرات یا افزایش مدت شور یا مسکوت ماندن یک پیشنهاد، یک مخالف و یک موافق هر کدام تا ۵ دقیقه صحبت می نمایند و سپس رای گیری می شود و تصمیم اتخاذ شده بلافاصله توسط رئیس جلسه اجرا می شود.

ماده ۲۶- اخطار راجع به منافی بودن طرح ها و پیشنهادهای لوایح با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مقررات جاری یا آیین نامه داخلی شورا بر اظهارات دیگر مقدم است

ماده ۲۷- در صورت توهین به اشخاص حقیقی یا حقوقی، در همان جلسه یا در جلسه بعد، با تشخیص هیات ریسه به آنها تا ۱۵ دقیقه اجازه نطق در دفاع از خود داده خواهد شد.

ماده ۲۸- پیشنهادهای زیر قابل طرح در شورا می باشد:

۱- پیشنهادهای شوراهای اسلامی شهرها و بخش های محدوده شهرستان

۲- پیشنهادهای دستگاه های اجرایی شهرستان

۳- طرح های اعضا با امضای حداقل دوفرد از اعضای شورا.

تبصره ۱- کلیه پیشنهادهای و طرح ها باید دارای موضوع و عنوان با تشخیص و دلایل لزوم تهیه باشد .

تبصره ۲- در خصوص پیشنهادها دستگاه های اجرایی کمیسیون ها می توانند از مسئولان و مدیران دستگاه های مربوط جهت ادای توضیحات دعوت نمایند و آنان مکلف به حضور می باشند.

ماده ۲۹- دستگاه های اجرایی در زمان بررسی طرحها و پیشنهادها با معرفی یک نماینده حق حضور در جلسه شورا بدون حق رأی خواهند داشت.

ماده ۳۰- شورا موظف است همه ساله در مهلت قانونی طرح های عمرانی پیشنهادها با معرفی یک نماینده حق حضور در جلسه شورا بدون حق رأی خواهند داشت.

ماده ۳۱- هر گاه یک یا چند نفر از اعضای شورا یا هریک از شوراهای اسلامی بخش ها، شهرهای محدود شهرستان به عملکرد دستگاه های اجرایی یا عملیات آنان اعتراض داشته باشند، موارد را با ذکر دلایل و به طور روشن و مکتوب به شورا اعلام می نمایند. پس از بررسی در کمیسیون مربوط و اعلام نظر، موضوع در جلسه شورا مطرح و پس از تصویب، موارد از طریق رئیس شورا به مسئولان مربوط ابلاغ می گردد.

ماده ۳۲- در صورت بروز اختلاف با مشکلات بین شوراهای اسلامی یا بخش های محدوده شهرستان، موضوع با درخواست هریک از شوراهای مربوط یا نمایندگان آنها یا فرماندار یا بخشدار در شورا مطرح و بررسی و اقدام به حل و فصل اختلاف با حضور روسای شوراهای مربوط و در صورت لزوم فرماندار یا بخشدار می گردد.

تبصره - مسئولان مربوط حق حضور در جلسه شورا و دفاع از خود را دارند و شورا موظف است برای رسیدگی از آنان دعوت نماید.

آیین‌نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهرستان، استان و شورای عالی استان ها

مصوب ۱۳۸۱/۴/۳۰ هیأت وزیران

(مواد مرتبط با شوراهای اسلامی شهرستان)

ماده ۱- شوراهای اسلامی بخش ها و شهرهای واقع در محدوده هر شهرستان پس از دعوت فرماندار تشکیل جلسه داده و یک نفر را از میان اعضای خود با رأی مخفی و اکثریت نسبی آرا برای عضویت در شورای اسلامی شهرستان انتخاب و با تنظیم صورتجلسه حداکثر ظرف ۱۰ روز به فرماندار معرفی می نمایند.

تبصره ۱- تعداد اعضای شورای اسلامی شهرستان حداقل پنج نفر می باشد و در صورتی که شهرستان کمتر از پنج بخش و شهر داشته باشد. بقیه اعضا از بین دیگر نمایندگان شورای شهرها و بخش ها به تناسب جمعیت انتخاب خواهند شد.

تبصره ۲- فرماندار موظف است پس از وصول معرفینامه کلیه نمایندگان منتخب شوراهای اسلامی بخش ها و شهرها حداکثر ظرف یک هفته برای تشکیل اولین جلسه شورای اسلامی شهرستان از نمایندگان معرفی شده دعوت به عمل آورد.

اعضای شورای اسلامی شهرستان در اولین جلسه خود که با حضور حداقل ۲،۳ ایشان و فرماندار شهرستان تشکیل می شود، از بین خود یک نفر رئیس، یک نفر نایب رئیس و حداقل یک منشی با اکثریت نسبی و رأی مخفی انتخاب می نمایند.

تبصره ۳ - فرمانداران موظفند بلافاصله پس از تشکیل شورای اسلامی شهرستان اسامی اعضای آن را از طریق رسانه‌های گروهی برای آگاهی عموم منتشر نمایند.

ماده ۲ - شورای اسلامی هر شهرستان در اولین جلسه خود علاوه بر تعیین اعضا هیأت رئیسه، یک نفر را از بین خود و با رأی مخفی و اکثریت نسبی به عنوان نماینده برای عضویت در شورای اسلامی استان انتخاب و حداکثر ظرف ۱۰ روز کتباً به استاندار معرفی می‌نماید.

ماده ۵ - در صورت خروج هر یک از اعضای شورای اسلامی شهرستان، استان و شورای عالی استان‌ها به دلایلی نظیر استعفا، فوت و سلب عضویت، شورای اسلامی مربوط موظف است مراتب را برای انتخاب جانشین وی حسب مورد به وزیر کشور، استاندار و فرماندار اعلام نماید.

تبصره ۱ - وزیر کشور، استاندار و فرماندار موظفند ظرف یک هفته مراتب را به شورای اسلامی‌ذی ربط اعلام نمایند و آن شورا موظف است حداکثر ظرف دو هفته فرد جانشین را انتخاب و معرفی نماید.

تبصره ۲ - خروج عضو شورای روستا، بخش و شهر به هر دلیل از شورا باعث خروج وی از شورای شهرستان، استان و عالی استان‌ها نیز خواهد شد.

ماده ۶ - جلسات شورای اسلامی شهرستان هر ماه حداقل یکبار و جلسات شورای اسلامی استان هر ۴۵ روز حداقل یکبار و جلسات شورای عالی استان ها هر دو ماه حداقل یکبار تشکیل می‌شود.

ماده ۷ - شوراهای شهرستان ، استان و عالی استان ها موظفند یک نسخه از مصوبات خود را به ترتیب به فرمانداری، استانداری، وزارت کشور و نیز حسب مورد به دستگاه های اجرایی ذی ربط ارسال شود.

ماده ۸ - مسئولین شهرستان و استان موظفند برحسب موضوع و بنا به دعوت شورای شهرستان و استان در جلسه شورای ذی ربط شرکت می‌کنند.

ماده ۹ - شوراهای برنامه ریزی و توسعه استان ها موظفند یک نسخه از مصوبات خود را به شورای شهرستان و استان و شورای عالی استان ها ارسال کنند.

ماده ۱۱ - دبیرخانه شوراهای شهرستان، استان و عالی استان ها به ترتیب در مرکز شهرستان، مرکز استان و کشور به طور مستقل تشکیل می‌شود.

ماده ۱۲ - تعداد کارکنان مورد نیاز دبیرخانه شوراهای شهرستان، استان و عالی استان ها و میزان حقوق و مزایا و محل تأمین اعتبار آنها حداکثر ظرف دو ماه پس از آغاز به کار توسط شورای عالی استان ها تصویب و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۳ - اعتراض به مصوبات شورای شهرستان، استان و شورای عالی استان ها فقط توسط فرماندار، استاندار و وزیر کشور انجام خواهد گرفت.

تبصره ۱ - دستگاه های اجرایی موظفند اعتراض به مصوبات شورای شهرستان، استان و شورای عالی استان ها را از طریق فرماندار، استاندار و وزیر کشور اعلام نمایند.

تبصره ۲ - رسیدگی به اعتراض پیرامون مصوبات شورای شهرستان و استان بر عهده هیأت حل اختلاف استان و رسیدگی به اعتراض پیرامون مصوبات شورای عالی استانها بر عهده هیأت حل اختلاف مرکزی است.

آیین نامه نحوه پرداخت حق جلسه و مزایا به اعضای شوراهای اسلامی

ماده ۱

در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف- قانون: قانون اصلاح تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران و اصلاحات بعدی آن.

ب-شورا: شوراهای اسلامی موضوع قانون.

ماده ۲

پرداخت هرگونه وجه تحت عنوان حق حضور در جلسه به کارکنان دولت یا کارکنان مؤسسات عمومی که با رعایت مقررات مربوط به شورا مأمور می شوند ممنوع است. این قبیل افراد در صورت انجام کار بعد از ساعت اداری، صرفاً مشمول دریافت اضافه کار با رعایت قوانین و مقررات مربوط خواهند بود.

ماده ۴

به آن دسته از اعضای شورا که فقط در جلسات رسمی شورا، کمیسیون ها یا سایر جلسات فرعی شرکت می نمایند صرفاً حق حضور در جلسه پرداخت خواهد شد.

ماده ۵

پرداخت حق حضور در جلسات رسمی شورا با تأیید رئیس شورا و حق حضور در جلسات کمیسیون ها و جلسات فرعی بنا به پیشنهاد رئیس کمیسیون و تأیید رئیس شورا مجاز است.

ماده ۶

پرداخت حق جلسه به اعضای شورا بر اساس جدول زیر انجام می شود:

ردیف	عنوان (شورا)	حداکثر ساعات جلسه (درماه)	حق جلسه (هر ساعت - ریال)
۱	شورای روستا(عشایر)	۲۰	۳۵/۰۰۰
۲	شورای بخش	۱۲	۴۹/۰۰۰
۳	شورای شهر(غیر کلان شهر)	۵۰	۱/۶۰ حقوق و مزایای شهردار همان شهر بدون احتساب حق عمران
۴	شورای شهر (کلان شهر) بالای یک میلیون نفر	۶۰	۱/۶۰ حقوق و مزایای شهردار همان شهر بدون احتساب حق عمران
	شورای شهر (کلان شهر) بالای پنج میلیون نفر	۷۰	
۵	شورای شهرستان	۱۵	۴۹/۰۰۰
۶	شورای استان	۲۰	۶۳/۰۰۰
۷	شورای عالی استانها	۴۰	۸۴/۰۰۰

تبصره ۱

تعدیل ارقام مندرج در جدول این ماده به استثنای ردیف های (۴ و ۳) مطابق کارکنان مشمول قانون نظام هماهنگ کارکنان دولت خواهد بود.

تبصره ۲

پرداخت حق جلسه با توجه به میزان حضور، بیشتر از سقف های تعیین شده در جدول این ماده ممنوع است.

ماده ۷

پرداخت حق مأموریت به اعضای شورا به موجب آیین نامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد شورای عالی استان ها به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۸

پرداخت مبالغ موضوع این آیین نامه موکول به پیش بینی اعتبار لازم و تصویب در بودجه سالانه شورا می باشد.

ماده ۹

این تصویب نامه جایگزین تصویب نامه شماره ۶۷۸۴۲/ت/۳۰۸۷۷-هـ مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۰ می شود.

آیین نامه تشکیلاتی کارکنان دبیرخانه شوراهای اسلامی کشور

ماده ۱- ارکان تشکیلاتی شورای عالی استان ها و شوراهای اسلامی کشور به شرح زیر تعیین

می شود:

الف - دفتر هیئت رئیسه

ب - دبیرخانه

پ - کمیسیون ها

تبصره- شورای اسلامی شهرستان و بخش فاقد رکن بند(پ) و شورای اسلامی روستا صرفا

دارای رکن بند(ب) می باشد.

ماده ۲- سقف ردیف های شغلی شورای عالی استان ها به تعداد (۳۵) ردیف و شورای

اسلامی استان ، شهرستان ، شهر ، بخش و روستا با تأیید شورای عالی استان ها به شرح

زیر تعیین می شود:

الف - شورای اسلامی استان ها حداکثر (۵) ردیف

ب - شورای اسلامی شهرستان تا سی و پنج هزار نفر جمعیت (۱) ردیف

پ - شورای اسلامی شهرستان تا هفتاد هزار نفر جمعیت (۲) ردیف

ت - شورای اسلامی شهرستان از هفتاد هزار نفر جمعیت به بالا (۳) ردیف

ث- شورای اسلامی شهرهای بیست هزار نفر جمعیت تا پنجاه هزار نفر جمعیت (۲) ردیف

- ج - شورای اسلامی شهرهای پنجاه هزار نفر جمعیت تا صد هزار نفر جمعیت (۳) ردیف
- چ - شورای اسلامی شهرهای صد هزار نفر جمعیت تا دویست و پنجاه هزار نفر جمعیت (۴) ردیف
- ح - شورای اسلامی شهرهای دویست و پنجاه هزار نفر جمعیت تا پنجاه هزار نفر جمعیت (۶) ردیف
- خ - شورای اسلامی شهرهای پانصد هزار نفر جمعیت تا یک میلیون نفر جمعیت (۱۰) ردیف و شهرهای بیش از یک میلیون نفر جمعیت به ازای هر پنجاه هزار نفر (۱) ردیف اضافه می شود.
- د - شهر تهران (۱۴۰) ردیف

تبصره ۱- به کارگیری افراد برای تصدی ردیف های شغلی این ماده منوط به پیش بینی و تأمین اعتبار در بودجه سالانه شورا و در چارچوب قوانین و مقررات مربوط امکان پذیر است.

دستورالعمل شرح وظیفه هیأت ریسه شوراهای اسلامی بخش ، شهر ، شهرستان ،

استان و عالی استان ها (مصوب سی و نهمین اجلاس عمومی شورای عالی استان ها مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۱۰)

ماده ۱: منظور از هیئت ریسه در این دستورالعمل مجموعه ساختاری است که متشکل از رئیس ، نایب رئیس ، منشی یا منشیان و سخنگو بوده و این مجموعه دارای شخصیت حقوقی مستقل می باشد.

تبصره ۱: شرح وظایف هریک از اعضای هیئت ریسه مواردی است که در آیین نامه های داخلی شوراهای اسلامی بخش ، شهر ، شهرستان ، استان و عالی استان ها و آیین نامه اجرایی شوراهای اسلامی شهر مصوب هیئت وزیران ذکر شده است.

تبصره ۲: سازوکار انتخاب اعضای هیئت ریسه براساس مستندات ماده ۱۶ قانون تشکیلات ، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور اصلاحی (۸۲/۷/۶) و همچنین آیین نامه های داخلی شوراهای موضوع این دستورالعمل خواهد بود.

ماده ۲: وظایف و اختیارات هیئت ریسه شوراها عبارتند از:

- همکاری با رئیس شورا در اداره جلسات شورا و حفظ انتظام و انضباط شورا.
- تدوین برنامه ها ، خط مشی ها و سیاستهای اداره شورا که به تصویب شورا خواهد رسید.
- همکاری در جهت انسجام ، کارآمدی و ارتقاء عملکرد شورا
- همکاری با رئیس شورا درخصوص اولویت بندی برنامه ها ، تهیه و تنظیم دستور جلسات ، ثبت مذاکرات شورا ، کمیسیون ها ، تنقیح ، ارسال ، پیگیری و اجرای مصوبات شورا.
- تلاش برای حفظ جایگاه ، اقتدار و دفاع از حقوق شوراها

- همکاری با رئیس شورا در نظارت بر حسن اجرای آیین نامه داخلی ، قانون و مقررات در

جلسات شورا

- همکاری در حل و فصل مسائل و مشکلات کمیسیون ها و تلاش برای ارتقاء عملکرد

کمیسیون ها

- پیگیری تهیه و تدوین برنامه سالیانه و همچنین بودجه داخلی شورا

- نظارت بر عملکرد نمایندگان منتخب شوراها در نهادها ، سازمان ها ، مجامع و هیئت ها

ماده ۳: جلسات هیئت ریسه شوراهای موضوع این دستورالعمل بصورت رسمی و با حضور

اکثریت نسبی اعضاء هیئت ریسه و با دستور جلسات مشخص تشکیل و کلیه مذاکرات ،

تصمیمات و مصوبات هیئت ریسه در دفتر مخصوص ثبت و ضبط خواهد شد. حضور رئیس یا

نائب رئیس در جلسه الزامی است.

تبصره ۱- تعداد و چگونگی تشکیل جلسات هر کدام از شوراهای موضوع این دستورالعمل

متناسب با حجم و میزان فعالیت ها و طرح ها و برنامه های هر شورا و مطابق تصمیمات داخلی

هیئت ریسه خواهد بود. اما حداقل برگزاری یک جلسه رسمی ماهیانه ضروری و الزامی است.

تبصره ۲- برای ثبت مذاکرات و مصوبات هیئت ریسه ، پی گیری تصمیمات و انجام سایر امور

جاری هیئت ریسه یک نفر از اعضاء یا غیرعضو دارای تخصص و تجربه مرتبط با رعایت

قوانین و مقررات و با حکم ریاست شورا به عنوان دبیر هیأت ریسه انتخاب خواهد شد.

تبصره ۴- اعضای هیأت رئیسه در انجام فعالیت های مربوطه ملزم به رعایت قانون شوراها ، آیین نامه های داخلی و سایر مقررات موضوعه می باشند. هیأت رئیسه در مقابل اعضاء شورا پاسخگو خواهد بود و کلیه مصوبات خود را می بایستی بلافاصله به اطلاع اعضاء شورا برسانند.